tonien kelttiläisellä kielellä oli varsin vähäisen vaikutusta ryöstöretkeilijöihin, vaikka englanninkielessä kyllä on joitakin kelttiläisiä sanoja, joista enimmät ovat viime aikoina lainattuja.

V:na 1066 tienoilla joutui Englanti skandinavialaisen heimon "normannien" hyökkäyksen alaiseksi, jotka olivat asettuneet asumaan Normandiaan (pohjois-Ranskassa) noin sataviisikymmentä vuotta ennen yllämainittua aikaa. Normandialaisten vallotuksen aikana olivat he (normannit) lakanneet puhumasta alkuperäistä Skandinavian kieltä ja sen sijaan puhuivat ranskalaista murretta.

Yhdennentoista vuosisadan puolivälin paikoilta vuoteen 1400 oli Englannissa yleisesti kaksi kieltä käytännössä: 1) englanninkieli, jota puhui kansan suuri enemmistö ja joka oli anglosaksien kielen jälkeläinen ja 2) ranska oli käytännössä ylhäisissä seurapiireissä ja oikeuslaitoksissa.

Kuitenkin ranskankieli alkoi hävitä Englannin asukkaiden keskuudesta (paitsi sivistyneet muotoseikkana käyttivät ranskaa) ja englanninkieli tuli vakinaiseksi englantilaisille olivat he sitten anglosaksien tai normannien jälkeläisiä.

Sillä välin kuitenkin vanhaenglanti eli anglosaksien kieli oli muuttunut paljon. V:na 1400 olivat siitä melkein kaikki vanhemmat taivutusmuodot kadonneet ja tilalle tullut uusia ranskalaisia ja latinalaisia sanoja.

Kahdeksannella vuosisadalla alkoivat Tanskan ja Norjan merirosvot hävittää Englannin rannikkoja. Heidän hyökkäyksistään oli seurauksena, että he asettuivat pysyväisesti asumaan Englantiin ja tanskalainen Knut tuli Englannin kuninkaaksi halliten noin kolmekymmentä vuotta. Tästä oli seurauksena, että joitakin skandinavialaisia sanoja tuli englanninkieleen. Näiden lukumäärä on kuitenkin paljon pienempi kuin ranskalaisten ja latinalaisten sanojen, joita on lainattu englanninkieleen.

Useasti kuulee sanottavan, että melkein kaikki ranskalaiset sanat ovat tulleet normannien murteesta; mutta tämä on vakava erehdys. Verrattain vähän ranskalaisia sanoja tuli englanninkieleen ennen v. 1300, jolloin Normandia menetti Englannin kruunun sadaksi vuodeksi. Vuodesta 1300 nykyaikaan on lainattu vapaasti — ei kuitenkaan normannien murteesta, vaan keski-Ranskan ja Parisin murteesta.

Vaikka englantiin on lainattu suuri joukko sanoja ranskan- ja latinankielistä, niin silti ei pidä otaksua, että englanninkieli olisi olemukseltaan romaanilainen kieli. Englanninkielen perustana on varsinaisesti vanha anglosaksien germaanilainen murre. Lainaukset ovat kylläkin rikastuttaneet sanavarastoa, mutta niillä on verrattain vähän vaikutusta lauseoppiin; kankeiden taivutusten häviäminen ei ole johtunut kielen sekottamisesta, vaan se on ollut luonnollinen seuraus. Sama on nähtävissä esim. Hollannissa ja Tanskassa, vaikka ne eivät olekaan olleet normannien hyökkäyksien alaisina.

Englanninkieltä vuodesta 1200 vuoteen 1500 on tavallisesti kutsuttu keskikauden englanniksi, erotukseksi nykyisestä ja vanhasta eli anglosaksien kielestä.

Vieläpä senkin ajan kuluessa mitä on kutsuttu uuden-englannin kaudeksi, on lausumistapa muuttunut kuin myöskin perusteet. Shakespeare ja Tennyson luetaan uudemman-ajan kielen kirjottajiksi.

Ison-Britannian kansa, sen valtojat, löytäjät ja seikkailijat ovat levittäneet kielensä kaikkiin mailmanosiin, niin ettei se ole ainoastaan käytännössä emämaassa Englannissa, vaan on levinnyt Skotlantiin, Irlantiin, Pohjois-Amerikaan, Australiaan, Indiaan ja Etelä-Afrikaan. Toisin sanoen ei koko maanpinnalla ole sellaista paikkaa missä ei löytyisi sen puhujia.

Tässä seuraa joitakin näytteitä kuinka monesta kielestä on englantiin lainattu sanoja.

Kelttiläisiä sanoja ovat esim bannock, bard, brock, brogue down, dun, lad, shamrock, slogan. Näistä ainoastaan brock dun ja down ovat lähtöisin anglosaksien aikakaudelta. Useita maantieteellisiä nimityksiä on kelttiläisiä, kuten Avon, Clyde Severn, Thames, Usk, Kent London, York, Dundee, Pezace Cheviot ja Crampian Hills.

Latinalaisia sanoja, lainattu ennen anglosaksien hyökkäystä: street (sanasta "strata") chalk (sanasta "calx"), mint (moneta) wall (wallum); britonien lainaamia ja kelttienkielestä otettu englanninkieleen: — Colchester (chester-castra), Dorchester, Lancaster (-castra), nämä olivat roomalaisten sotilasasemia, nimet johtuneet roomalaisesta sanasta castra—linnotus; kolmanneksi suorastaan lainattuja latinankielestä anglosaksien aikakaudella: pope (sanasta "papa"), school (schola), bishop (episcopus), rose (rosa), lily (lilium). Muutamat näistä sanoista ovat johtuneet latinaan kreikankielestä, kuten school, bishop. Neljänneksi jälkeen normannien vallotuksen: contradict, convince, create, detect, interrupt, masticate, pervade, species, suburb, transcribe, voracious ja vortex.

Normannien ranskasta: butcher, butler, castle, countess duke, judge, pledge, prison squire, standard ja tower.

Keski-ranskan sanoja ovat: adroit, aid, army, battery, cadet chagrin, force, league, partisan ja trait.

Skandinavialaisia sanoja ovat: aloft, call, cast, loft, sky, wrong take, viking, maelstrom, skald. Kolme viimemainittua ovat viime aikoina lainattuja. "Grimsby", "Rokeby" ja "Whitby" ovat myöskin skandinavialaisia.

Kreikankielestä lainattuja ovat acacia, acoustic, acrobat, anonymous, pneumonia, tactics, telegraph, electric, telescope, zoology antagonist, apathy, astronomy, barometer, geography, lexicon.

Hollannin tai ala-saksan kielestä lainattuja ovat: belaguer, boor brackish, isinglass, kink, knapsak, landscape, loiter, marline, skipper, sutler ja yacht.

Spanjankielestä lainattuja ovat: alligator, contraband, embargo, flotilla ja merino.

Italiankielestä lainattuja ovat: belladonna, cupola, curvet, duet opera, piano ja soprano.

Ja näiden lisäksi on englanninkieleen lainattu useista muista kielistä joko suorastaan tai muiden kielien välityksellä: binacle portugalinkielestä; bazar ja caravan, persiankielestä; hussar, unkarinkielestä; cherub, shekel ja hallelujah, hebreankielestä; algebra, alkali, admiral ja sofa arabiankielestä; gong ja rattan malajienkielestä; hominy, moccasin, tomahawk, squaw ja wigwam Pohjois-Amerikan indiaanien kielestä; tea ja nankeen kiinankielestä, j. n. e. Nuo sanat tekevät rikkaaksi englanninkielen sanavaraston, sentään muuttamatta sen luonnetta varsinaisesti.

Vaikka englanninkieli onkin otettu näin monista eri lähteistä, niin silti sitä ei voida pitää sekakielenä. Ulkomaalaiset kielet ovat olleet vissiä ajanjaksoja ennen kuin ne ovat varsinaisesti englantilaistuneet ja monet niiden sanoista olivat lähellä yhtäläisyyttä niiden sanojen kanssa joita nykyään käytetään. Huolimatta sen monista erilaisuuksista ja sen lähteistä, on englanninkieli yksinkertaisesti virallinen kieli, oman tunnusmerkkinsä ja suuren, voimakkaan ilmaisumuotonsa kanssa.

Suom. J. Sjolund.

100

Jalkaa Lapamatoja

enempikin tulee usein Alve-Satsin nautittua.

Niblock, Ont., Maaliskuun 14 päivä 1913.

Arvoisa Kansalainen

P. A. Lignell

Tässä ilmoitan, että minä tilasin teiltä Matolikkeet ja niiden tulos oli niin hyvä, että ainan sataviisikymmentä jalkaa matoja tuli sillä ikkeellä, josta olen suuresti ikiitollinen.

Matti Viitala.

LVE-SATSI, apteekari Lignell'in erityinen teksintö. Kaksinkertainen voima. Tämä lääke lappaa varmasti Lapamadot, Sukkula nadot, ja kaikki vatsassa olevat madot.— Matojen tuntomerkit ovat. Väänteitä rinnan alla, muntuvaista kipua vatsassa, kova ruokahalu, eli ruokahalun puute, vatsan täyteläisyys, oksentamineu, tahi taipuminen oksentamaan, siniset renkaat silmien alla, painon väheneminen ja epämiellyttäviä tunteita vatsassa ja sisälmyksessä. Monet kärsivät tätä yleisesti, tuloksena omituisesta ruokajärjestelmästään ja mont, joka on sairas eikä löydä mitään huojennusta tavallisista lääkkeistä Tuskilleen, kärsii madoista vikka ei niitä olekaan näkynt tarvetta tehdessä.

—Tämä lapamatolääkä on tullut tunnetummaksi ja suosittummaksi kuin mikään muu Suomalaisten myymä ja valmistama lapamatolääke Amerikassa.

LIGNELL'IN ALVE SATSI

(kaksinkertainen voima) — Lääke voidaan nauttia lääkkeen makua tuntematta. Lähetetään postimaksuineen $1.00 hinnalla täydelliset ohjeet mukana.

—Lignell'in Apteeki on suurin—
—suom. Apteeki Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.
Nykyinen hinta $1.50.

UUSI TÄRKEÄ OPPIKIRJA ILMESTYNYT.

Toverilehtiemme kustannuksella on ilmestynyt uusi, tärkeä kirja Amerikan suomalaisten luettavaksi. Sen nimi on "Yhdysvaltain valtiolliset puolueet" ja kirjottaja James Oneal

Kirja käsittelee siis Amerikan valtiollisten puolueiden historiaa ja semmoisena se antaa mainion yleiskäsityksen Amerikan valtiollisten muotojen ja taloudellisen kehityksen muodostumisesta tasavallan alkuajoilta alkaen.

Amerikan taloudellisen ja valtiollisen historian ymmärtäminen on tärkeä asia ei ainoastaan kaikille niille jotka ovat pysyväisesti asettuneet asumaan Amerikassa, mutta kaikille, jotka pyrkivät ymmärtämään niitä ehtoja ja oloja, jotka ovat vaikuttaneet Amerikan työväenliikkeen muodostumiseen semmoiseksi mimmoinen se on ollut ja mimmoinen se nyt on.

Tällä Onealin kirjalla on oikeus vaatia oppikirjan oikeutta ja asemaa Amerikan suomalaisten työläisten keskuudessa. Se sopii yleisoppaaksi, jonka ympärille opiskeleva työläinen voi koota niin laajoja aineksia ja lisätietoja kuin suinkin voi.

Itse opiskelevalle työläiselle on hyvin tärkeätä tietää, että hänen käytettävänään on joku yhtäjaksoinen ja selvä esitys, jonka johdolla voi tunkeutua tutkimusharrastuksia synnyttäneiden kysymysten yksityiskohtiin

Järjestelmällisyyden puute ja hajanaisuus on itsekseen opiskelevan pahin kompastuskivi. Opiskelu ei tuota kunnollisia tuloksia, ellei noudata suunnitelmaa, "lukusuunnitelmaa".

Juuripa — voidaan hyvällä syyllä sanoa — lukusuunnitelmaksi soveltuu nyt ilmestynyt Onealin kirja paremmin kuin mikään muu ennen suomenkielellä ilmestynyt Amerikan valtiollista ja yhteiskunnallista elämää käsittelevä teos. Se synnyttää lukijassaan lukemattomia kysymyksiä ja herättää harrastusta etsimään vastauksia kysymyksille. Se opastaa ymmärtämään yhteiskunnallisen valtiollisen kehityksen lakeja elävästi, sillä Amerikan, enemmän kuin minkään muun maan kehitys, on räikeästi havainnollista, selvissä piirteissä ilmenevää. Sitä ei häiritse muinaishistoriallisten tottumusten idealistiset harhakuvat ja eksytykset.

Oneal on ennestään tunnettu Amerikan suomalaisille kirjansa "Työn Orjat" kautta, joka on laajasti luettu ja suuresti suosittu. Tämä nyt ilmestynyt kirja on tavallaan jatkoteos siihen sopeutuen siihen samaan tapaisesti kuin valtiolliset rakenteet soveltuvat pohjaansa, yhteiskunnan taloudelliseen järjestelmään ja lakeihin.

Kirja, jonka merkitykseen ja tärkeyteen ylläoleva koskettelee, levittävät kaikki kustannusyhtiöt ja niiden asiamiehet ja kirjakaupat. Painakaa mieleenne, luettuanne tämän että Onealin kirjottama "Yhdysvaltain valtiolliset puolueet" on hankittava ensitilassa! Etsikää asiamies ettei asiamies etsi teitä. Kirjottakaa Toverin kirjakauppaan, ellette tapaa asiamiestä. Kirjan hinta on kovin kansiin sidottuna ainoastaan $1.25.

Tilataan osotteella:

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE

SOTA-UUTISIA

(Jatkoa ensimäiseltä sivulta)

Washington, lokak. 31 p:nä. — Amerikalaisten ensimäisen armeijan rintamalla toimivat amerikalaiset ilmailijat ampuivat tiistaina alas 18 saksalaista lentokonetta. Ainoastaan viisi amerikalaista lentokonetta on kadoksissa, tiedottaa kenraali Pershing sotaministeriöön. Verdunin rintamalla on tykistö ja kuularuiskut olleet entistä kiivaammassa toiminnassa.

Pariisi, lokak. 31 p:nä. — Ranskassa ja Belgiassa toimivat brittiläiset armeijat ovat ottaneet sitte elokuun 8 päivän 140,000 vankia ja 1,600 tykkiä, tämä käyden selville Henry Bidoun laskelmista. Bidou on yksi etevimmistä sota-asiain tuntijoista Europassa.

Vihollinen poistunut Tabrizista

Washington, lokak. 31 p:nä — Ulkoministeriöön eilen tulleessa tiedonannossa kerrotaan turkkilaisten poistuneen Tabrizista, Persiassa.

Turkkiko avannut Dardanellit?

Amsterdam, lokak. 31 p:nä — Konstantinopolista lennätetään, että Turkki on kehottanut liittovaltain laivastoa ajamaan Dardanellien salmeen jo rauhanneuvottelujen aikana. Laivoista ei saisi kuitenkaan laskea maihin muuta kuin pieniä joukko-osastoja, jotka tulevat toimimaan Turkin armeijain aseista riisumisen ylivalvojina.

Pariisi, lokak. 31 p:nä. — Ateenasta lennätetään "Matinille" että ainoa jälellä oleva turkkilainen armeija on sijotettuna Bulaireen, joka on Galljpolin niemekkeellä.

Merimiehiä hukkunut

Portland, Ore., 31 p. lokak. — San Franciscosta on tiedotettu, että täällä Grant Smith-Porter laivatelakalla rakennettu 3,020 tonnin kantoinen puinen höyrylaiva Dumaru on palanut Tyynellämerellä matkalla Guamista Manilaan. Tulipalon laivalla on ilmotettu syttyneen ukkosmyrskyn kestessä laivaan sattuneen salaman sytyttäessä kannella olevan gasoliinivaraston. Laivan miehistöstä on tavattu merellä yksi venekunta, johon kuului 5 miestä, toiset laivamiehet ovat todennäköisesti hukkuneet. Onnettomuus on tapahtunut tämän kuun 16 päivänä.

Astoriasta

(Jatkoa kuudennelta sivulta)

kuun 17 p:nä. Vasta 23 p:n illalla vainaja selitti huonoa vointia, joka ehkä johtui osaksi myös siitä, että minun seuraavana päivänä täytyi lähteä Ft. Stevensin harjotusleirille. Tämä myös väärinkäsitysten välttämiseksi.

Henry Wm. Töyrä.

Kuollut.

Ikävän kohtalon alaiseksi on joutunut myös kansalaisemme Frank Koskela, jonka vaimo Suoma S. Koskela (o. s. Siniranta) kuoli lapsivuoteella keuhkokuumeeseen eilen, keskiviikkona tk. 30 p:nä, kello 4 iltapäivällä, St. Maryn sairaalassa. Vainaja synnytti kaksoset päivää ennen eli tiistaina tk. 29 p:nä ja siitä heikentyneenä vaipui viimeiseen lepoon. Pienokaiset jäivät eloon. Vainaja oli syntynyt Laviassa, Turun lääniä. Astoriassa oli ollut kuusi vuotta. Kaipaamaan jäivät paitsi aviomiestä ja lapsia lukuisa tuttavapiiri. Koskelat ovat asuneet n:ossa 216 Alameda Ave.

Nuorukaiset saivat armoa.

Piirioikeudessa eilen tuomari Eakin tuomitsi Lee Holmanin Thomas Conwayn ja Albert Straubin vanketueen yhdestä kymmeneen vuoteen, mutta armahti tuomion jälkeen syylliset ehdollisesti, koska kaikki olivat alaikäisiä ja alle 20 vuoden. Conway ja Straub olivat varastaneet automobiilin pyöräkumeja ja Holman oli varastanut vaatteita huonetoveriltaan.

City Parkin vartija

Mrs. Sloane on valittanut, että vapaana kuljeskeleva karja on viime aikoina tavannut tunkeutua kaupunginpuistoon, tehden raiskausta istutuksille. Puistokomissioni on nyt naulannut julistuksia puistoon, ilmottaen, että irrallaan puistossa liikuskelevat lehmät pidätetään täst'edes ja luovutetaan omistajille takasin vain sakkoa vastaan. Ottakaapa lähellä asuvat karjanomistajat huomioonne.

TYÖN ORJAT

KIRJ. JAMES O'NEIL

Hinta $1.00

Ainoa suomenkielellä ilmestynyt kirja, joka selostelee Amerikan aikasemmaa yhteiskunnallista kehitystä, köyhälistön elämää ja kärsimyksiä. Kirja on tavattoman mielenkiintoisesti kirjotettu: se on kuin jännittävä romaani.

Tilatkaa osotteella:

TOVERIN KIRJAKAUPPA
Box 99 Astoria, Ore.

NIMI-LEIMASIMIA

(RUBBER STAMPS)

Sopivat moneen eri tarkotukseen, esim. kirjekuoriin, kirjoihin j.n.e.

TOVERI

Box 99, Astoria, Ore.

Aberdeenin ilmotuksia

Dr. Evert Malin

Chiropractor (Selkäkirurgi) ja Hieroja. Kroonilliset taudit erikoisalana. 808 Summit St. Puhelin: 1441-W., E. Aberdeen, Wash.

MATTSSON
JEWELRY CO.
Myy ja korjaa kelloja ja juveelitavaraa.
415 East Heron Street
ABERDEEN, WASHINGTON

Otan vastaan kaikkea maalarinliikkeeseen kuuluvaa työtä sekä myyn maalia ja senäpaperia, useampaa erilajia. Phone: 1973-W

Hugo Niemi
1111 E. Market St., Aberdeen, Wash

Työläiset--

Kannattakaa omia liikkeitänne, josta voitto tulee teille. Sellaisia on

G. HARBOR W. CO-OP. MERCANTILE ASS'N
(osuuskaupat)

320 So. F. St. Aberdeen,
Puhelin 322.

604 I St., Hoquiam, W'n.
Puhelin 629.

Huotari & Co.

Miesten vaatetus Kaupat

322 So.—F St., Aberdeen, Washington
Cor. First and Commercial Sts., Raymond, Washington

Tekemällä ostoksenne meiltä säästätte rahaa

PILETTEJÄ SUOMEEN JA PÄINVASTOIN

Huotari & Co.

Säästäkää rahaa kenkienne ostossa.

HYVIÄ MUODIKKAITA KENKIÄ HUOKEILLA HINNOILLA.

Miesten, naisten ja lasten kenkiä. Tarkotuksemme on miellyttää ostajiamme, tyytyväisyys on taattu, jos ostatte kenkänne

BUSTER BROWN KENKÄKAUPASTA.

Käykää katsomassa varastoamme.

KENKIÄ KOKO PERHEELLE.

Puhelin 520. 207 E. Heron St., Aberdeen, Wash.

Marion St. Grocery.

So Aberdeenissä, myy kaikenlaista ruokatavaraa, makeisia, tupakkaa y. m. Tavara taataan. Myös hinnat kohtuulliset.

ED. EKLUND

KOETTAKAA!

Penslar's Beef Iron & Wine

jos olette heikkohermoinen ja ilman ruokahalua!

14 oz.—$1.00, 32 oz.—$2.00

Suomalainen Apteekki

Heikelin Drug Stori
117 W. Heron St.,
ABERDEEN, WASH.

Hiski Savosen Ruokatavara-kauppa

Kaikenlaista ruokatavaraa päivän halvimpiin hintoihin

500 E. Wishkah St.
ABERDEEN, WASH.

K. E. Salo

JALKINEIDEN KORJAUSLIIKE

Luja työ hyvistä tarpeista halvalla. HUOM.! Myyn HYVIÄ KENKIÄ KOHTUHINNALLA, sillä se on sivutoimi työni rinnalla.

202 So. F St. Aberdeen

ESPEDAHL'S STUDIO
(Valokuvaus-atelieri)
Puhelin 551, 211½ G St.
Aberdeen, Wash.

Arvoisat kansalaiset

Olen avannut oman

Suutariliikkeen

ja otan vastaan siihen kuuluvaa työtä. Työ tehdään ensiluokan tarpeista ja ehdottomasti hyvin

K. FILANDER
411 E. Wishkah St.
ABERDEEN, WASH.

SYYS- JA TALVI-

HATTUJA

TAKKEJA
PUKUJA ja PUSEROITA

uusinta muotia.

MRS. ALF. ABRAMS,
216 So. H St., Aberdeen, Wash.

THE MODEL BAKERY AND CONFECTIONERY

koettaa tyydyttää teitä parhaimmalla tavalla mitä rahalla voi saada. Phone 3513
109 West Heron St.
Aberdeen Wash.

"AIKA HALPAA OLI" — sanovat, kun ostavat minulta; — "mutta hyvää tavaraa," lisäävät toiset suomalaisella vakavuudella.

OLOF RONKAISEN KAUPASTA käy tällainen puhe paikkakunnalla. Osote: **401—8:s katu, Hoquiam, Wash.**

BOSTON DENTIST

ABERDEEN, WASH.

Vastapäätä Hayes & Hayes Pankkia.

On kokonaan vaaratonta korjauttaa meillä huonosti hoidetut hampaanne.
Me suoritamme vaikeimmatkin työt ehdottomasti ilman kipua ja paloja jälkivaikutuksia.

MEIDÄN TIETEELLINEN PARANNUSTAPAMME, "ANALGESIA" kivuton parannus, tekee meidät kykeneväksi hoitamaan turmeltuneimpiakin hampaita — parantamaan ne hyviksi — siihen kuntoon joka välttämättömästi kuuluu täydelliseen terveyteen.

Kaikesta työstämme, yksinkertaisesta täytteestä kallimpaan silatyöhön asti, annetaan teille takaus 15 vuodeksi.

HAMPAIDEN KIVUTON POISVETO ON ERIKOISALAMME

Tulkaa katsomaan ja koettamaan taitoamme.

Hinnat kohtuulliset. Tarkastus ja arvostelu vapaa.

Tunnit 9:30—12 ja 1—6, sekä illoin 7—8. Puhelin 484.

TOHTORI

Osten Holsti

Suomal. Lääkäri

FINCH BUILDING

Huonenumerot: 539, 541, 543, 545

Puhelin 599.

Tunnit: 10—11, 2—4, 7—8.

ABERDEEN, WASHINGTON

Grays Harborin suomalaiset!

Apulaisten puutteen takia olin pakotettu myymään apteekkini Aberdeenissä, jonka vuoksi tulen tästä lähtien olemaan

ainoastaan

Hoquiamissa

Panemalla kaiken aikana yhteen apteekkiin voin yhä parantaa palvelustani.

AUKI:—
8—8, lauvantaisin 8—11, sunnuntaisin 8—12 ja 6—8.

Kunnioittaen:

OSSI HEIKEL